

Asia: VN/6984/2021

Ehdotus kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartaksi

Lausunnonantajan lausunto

Mikä on näkemyksenne tiekartan tavoitteista ja toimenpiteistä yleisesti?

Tiekartan tavoitteet ja toimenpiteet on kirjattu oivallisesti. Toteutuessaan tiekartta rakentaa sosiaalisempaa, taloudellisempaa ja ekologisesti kestävämpää yhteiskuntaa. Luovan talouden kentässä kulttuurimatkailu on yhä voimakkaampi ja näkyvämpi osa-alue. Suomen matkailustrategian mukaan Suomen tavoitteena on olla Pohjoismaiden kestävimmin kasvava matkailualue. Kulttuurimatkailun tiekartta tukee tätä tavoitetta oivallisesti. Kulttuurimatkailu on verkostomaista yhteistyötä ja esimerkiksi eurooppalaisia ja kansallisia kulttuurireittejä kehittämällä taataan myös alueellisen kehittämisen tasa-arvoisuus.

Tiekartan taustalla on laaja kulttuurikäsite, joka kattaa eri kulttuurin ja taiteen alat, kulttuuriperinnön, kulttuuriympäristö ja arkielämän käytännöt. Kulttuurimatkailun voimavaroiksi voivat nousta mitkä tahansa kulttuurin ja taiteen sisällöt sekä matkailun paikat. Tämä näkökulma korostaa tiekartan alueellista kattavuutta. Oleellista on vuoteen 2030 ulottuvassa suunnitelmassa huomioida myös kulttuurin mahdolliset uudet muodot ja erityisesti digitaalinen esittäminen ja toteuttaminen.

Kulttuurimatkailun voimavarat, taiteen ja kulttuuri eri muodot, ansaitsevat oman tiekarttansa. Kulttuurimatkailu on mahdollisuus kuulla tarinoita menneisyydestä, ottaa kantaa nykyhetkeen ja luodata tulemaan. Maamme on täynnä piilossa olevia mahdollisuuksia katsoa, kokea, nauttia, pohtia ja toimia.

Ollakseen kestävä kulttuurimatkailun tiekartan tulee täyttää ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen ulottuvuuden kentät. Kulttuurimatkailu on kestävä kehityksen mukaista liiketoimintaa, missä kulttuurisia voimavaroja kohdellaan kunnioittaen ja niiden arvoja kestävästi vahvistaen.

Kulttuurin ja matkailun voimavarojen yhdistäminen tarjoaa mahdollisuuksia kummankin alan kehittämiseksi. Kulttuurisisällöt rikastavat matkailijoiden kokemuksia ja vahvistavat matkakohteiden

kilpailukykyä. Matkailu puolestaan hyödyttää paikallisia kulttuuritoimijoita ja paikallisyhteisöjä monipuolistamalla ansaintamahdollisuuksia sekä vahvistamalla talous- ja työllisyysvaikutuksia. Kulttuurimatkailun avulla voidaan lisätä ympärivuotisuutta ja tasoittaa matkailun kausiluonteisuutta.

Kulttuurimatkailu on kasvanut 2010-luvun lopulla vuositasolla hieman nopeammin kuin kansainvälinen matkailu yleisesti. Euroopan matkailusta jopa 40 prosenttia on kulttuurimatkailua. On tärkeää saada kulttuurin potentiaali nopeasti ja tehokkaasti matkailun käyttöön. Haasteena on kulttuurikentän toimijoiden laajuus. Kulttuurin ja matkailun aloilla toimivat eivät välttämättä koe toistensa toimintakulttuuria omakseen tai tunnista toimivansa kulttuurimatkailun parissa.

Mikä on näkemyksenne tiekartan tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Tavoitteet ja toimenpiteet on kirjattu riittävällä tarkkuudella ja niiden toteuttaminen on mahdollista taloudellisten resurssien puitteissa.

Kommenttinne luvusta 5.1

On totta, että eri alojen toimintakulttuurien yhteensovittaminen on haastavaa eikä yhteistyöhön liittyviä mahdollisuuksia välttämättä tunnisteta. Pohjoisessa matkailun markkinointi on hyvin järjestäytyntä ja organisoitua toisin kuin kulttuuripalvelun tuottaminen. Tarvitaan molemminpuolista kunnioitusta toisten tekemään työhön. Alueellisen välittäjätoiminnan edellytysten vahvistaminen on kannatettava ajatus kuten myös alaan kohdistuvan koulutustarjonnan kehittäminen.

Kommenttinne luvusta 5.2

Kestävä kulttuurimatkailu huomioi kulttuurin ja taiteen tekijät sekä yhteisöt, jotka harjoittavat kulttuuria ja vaalivat omaa kulttuuriperintöään. Sertifikaatteja oleellisempaa on vahvistaa laajaa tietoisuutta vastuullisuuden merkityksestä kulttuurimatkailussa.

Kommenttinne luvusta 5.3

Jotta kulttuurimatkailun tuotetarjonta, osaaminen ja kansainvälisyys lisääntyvät, tarvitaan tukea toiminnan kehittämiseen ja vahvistamiseen. Oleellisesta on nähdä Suomen kulttuurikenttä laajana kokonaisuutena, joka avautuu matkailijalle myös ultraperiferia-alueilla. Tiekartta-ajatus on mahdollisuus kestävään aluepoliittisen kehittämiseen. Kulttuurimatkailuun oleellisesti liittyvät luontoympäristöt sijaitsevat pääsääntöisesti pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Kulttuuripääkaupunkivuosi 2026 on suuri mahdollisuus pohjoiselle.

Kommenttinne luvusta 5.4

Kulttuurimatkailupalveluiden digitaalinen löydettävyys on menestyksen edellytys. Alustapalveluiden kehittäminen ja niiden käyttö palvelee niin matkailijoita kuin palveluiden tuottajia. DataHubin käyttöön tarvitaan lisää osaamista ja koulutusta.

Kommenttinne luvusta 5.5

Kansainväliset matkailijat ovat suomalaisen kulttuurimatkailun merkittävä mahdollistaja. Kulttuurireitit niin kansallisesti kuin kansainvälisesti ohjaavat matkailijoita merkittäviin maisemiin ja tapahtumiin. Reittien arvoa nostaa se, että ne ovat valtakunnallisesti hyvin eri puolille maata levittäytyneitä. Niiden tasavertainen kehittäminen on oleellista. Kulttuurireittifoorumi on lämpimästi kannatettava ajatus.

Millaisena näette oman organisaationne tai edustamanne tahon roolin tiekartan toimenpiteiden toteuttamisessa?

Kuusamon kaupunki on omalla alueellaan merkittävä toimija tiekartan toimenpiteiden toteuttamisessa yhdessä Ruka-Kuusamo matkailuyhdistyksen sekä alueen matkailu- ja kulttuuritoimijoiden kanssa. Jotta kulttuurimatkailu löytää ansaitsemansa paikan matkailukentässämme, tarvitaan uudenlaista, ennakkoluulotonta yhteistyötä toimijoiden kesken.

Miten arvioisitte tiekartan toimenpiteiden vastuuttamista? Ovatko kaikki keskeiset toteuttajat kunkin toimenpiteen osalta tunnistettu? Mahdolliset toimenpidekohtaiset ehdotuksenne toteuttajien lisäämiseksi tai poistamiseksi?

Toimenpiteet on vastuutettu ehdotuksessa hyvin ja keskeiset toteuttajat kunkin toimenpiteen osalta tunnistettu. Kuten aikaisemmin todettu, määrätietoisen sertifiointin sijaan oleellisempaa on vahvistaa laajaa tietoisuutta vastuullisuuden merkityksestä kulttuurimatkailussa.

Mahdolliset muut tiekarttaehdotusta koskevat huomionne.

Tiekartta on riittävän yksityiskohtainen suunnitelma kansallisen kulttuurimatkailun kehittämiseksi. Jotta sanoista tulee tekoja, tarvitaan alueellisesti tasavertaisia resursseja tiekartan toteuttamiseksi.

Koski-Heikkinen Anne
Kuusamon kaupunki - Kasvatus- ja sivistystoimen toimiala